

بهترین قصه‌های تاریخی تهران جایزه می‌گیرند

صفحه «روایت تهران» که پیش روی شماست، به انعکاس روایت‌های خواندنی تاریخ تهران قدیم و سرگذشت شخصیت‌ها و نامداران، خیابان‌ها و گذرها، واقعه‌های تاثیرگذار و تاریخ شفاهی طهران تعلق دارد؛ با عکس‌های بازمانده از خاطرات تهران دیروز و قصه‌ها و ماجراهای پس پشت این عکس‌ها، شما هم می‌توانید در انتشار این صفحه که متعلق به خود شما و شهر شماست ما را همراهی کنید. «همیشه‌شهری» بهترین عکس‌ها و قصه‌هایی را که برای ما ارسال می‌کنید با نام خودتان منتشر و به شما «همیشه‌شهریان همراه» هدیه‌ای تقدیم می‌کند.

نشانی و شماره تماس ما: mahaleh@hamshahri.org - ۴۶۴ - ۲۳۰۳۴۵۵

۸۵ سال قبل، کارخانه برق میدان شهدا به بهره‌برداری رسید

تهران روشن شد

رضا نیکنام
روزنامه‌نگار

چند دهه از فعالیت نخستین کارخانه برق در خیابان چراغ برق تهران گذشته بود که به دلیل افزایش نیازها و فشار دولت‌مردان وقت، کارخانه برق دیگری در میدان شهدا (زاله سابق) راه‌اندازی شد و واگذاری اشتراک آغاز شد. حوالی سال ۱۳۱۰ برای نخستین بار، موضوع شبانه‌روزی کردن برق شهروندان در تهران میان دولت‌مردان آن زمان مطرح شد و اقدامات اولیه برای تحقق آن صورت گرفت تا آنکه بعد از گذشت ۶ سال بالاخره در ۲۵ شهریورماه سال ۱۳۱۶ یک نیروگاه بخاری ساخت کارخانه اشکودا از کشور چکسلواکی با ۴ واحد ۱۶۰۰ مگاواتی جمعاً به قدرت ۶۴۰۰ کیلووات در محل کنونی شرکت برق منطقه‌ای تهران واقع در میدان شهدا (زاله) نصب شد و زیر نظر شهرداری تهران به بهره‌برداری رسید. البته اینجانب نخستین کارخانه برق تهران نبود. نخستین مولد برق در تهران به قدرت تقریبی ۳ کیلووات حدود سال ۱۲۶۴ هجری شمسی برای تأمین روشنایی بخشی از کاخ سلطنتی ناصرالدین شاه، مورد بهره‌برداری قرار گرفت. ۱۹ سال بعد از این واقعه یعنی در سال ۱۲۸۳ هجری شمسی امتیاز تأسیس کارخانه برق در تهران به یکی از تجار خوش نام آن زمان مرحوم حاج حسین امین‌الضرب واگذار شد. این کارخانه در سال ۱۲۸۵ شمسی در سست ۶ ماه بعد از صدور فرمان مشروطیت با یک ماشین بخار بیستونی با ۳ دیگ بخار که سوخت آن زغال سنگ بود آماده بهره‌برداری و پذیرش مشترکان شد. محل این کارخانه در خیابان چراغ برق تهران (امیرکبیر کنونی) قرار داشت که فقط برای تأمین روشنایی شهاب‌ها بین ۵ تا ۷ ساعت کاری می‌کرد. از اوایل سال‌های ۱۳۰۰ به بعد دو دستگاه نیم‌دیزل به قدرت ۵۰ اسب بخار ساخت کارخانه بلژیکی در همان محل نصب و به ظرفیت کارخانه امین‌الضرب افزوده شد. در سال ۳۱ بعد از کارخانه برق امین‌الضرب، قصه کارخانه برق میدان زاله تهران آغاز می‌شود؛ چون در این سال‌ها به تدریج با آگاهی و علاقه‌مند شدن بخش خصوصی به مزایای برق، رفته رفته شرکت‌های خصوصی برای تولید، توزیع و فروش برق ایجاد شد. در همین دوران برخی از کارخانه‌های صنعتی جدید تأسیس هم دارای مولد برق اختصاصی شدند؛ مثل کارخانه برق بعثت و...

این روایت تهران را با اسکن این کیوآر کد ببینید.

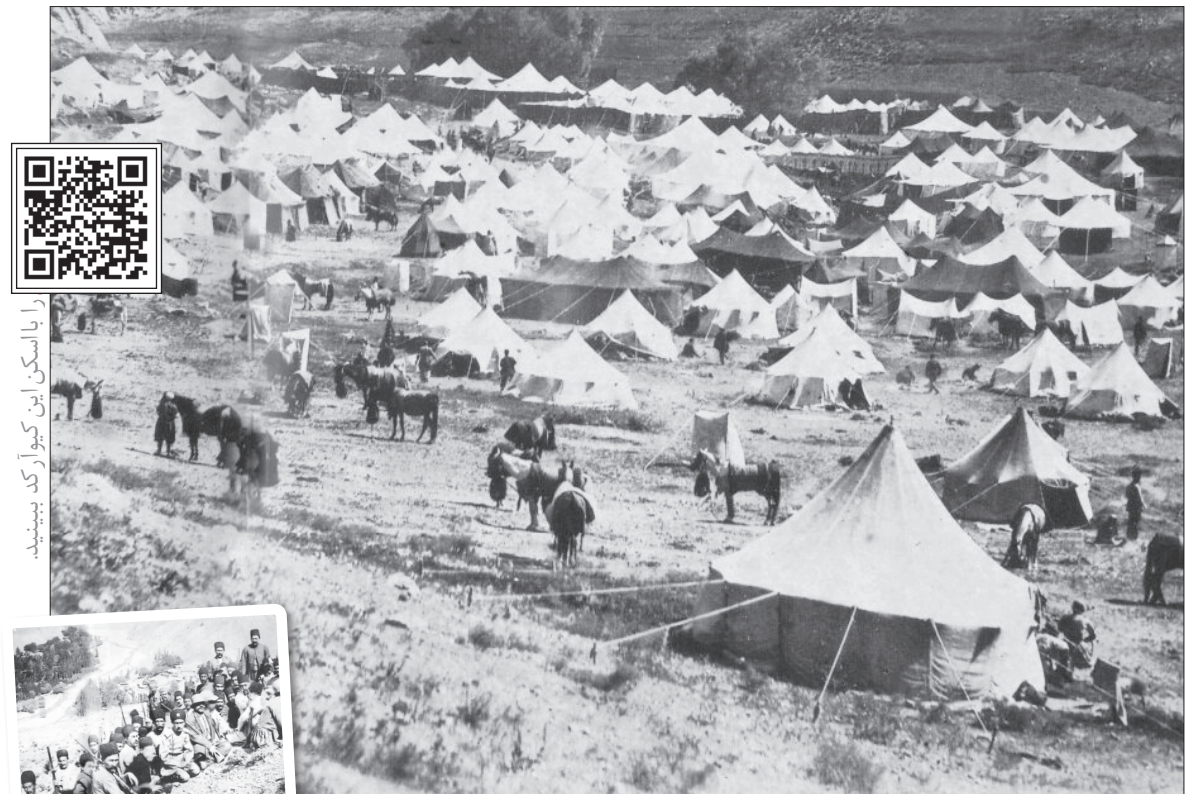
زنگ این ساعت تا توپخانه به گوش می‌رسید

بهاره خسروی
روزنامه‌نگار

مسجد و مدرسه مشیرالسلطنه از بناهای دوره قاجار است که معماری خاصی دارد. مهم‌تر از همه ساعت زیبایی است که روی برج ضلع شرقی این بنا نصب شده. اما ماجرای این ساعت چیست و از کجا سر از برج مدرسه مشیرالسلطنه در آورده است؟ علیرضا زمانی، تهران شناس با استناد به کتاب دارالخلافه نوشته ناصر نجمی در مورد برج ساعت می‌گوید: «این ساعت در زمان سلطنت مظفرالدین شاه نصب شده است. گواه این ادعا نوشته روی کتیبه بالای ساعت است. در عهد دولت سلطان عادل کامکار مظفرالدین شاه قاجار خلدالله ملکه، حسب الفرمایش جناب مستطاب اشرف افخم مشیرالسلطنه وزیر خزانه دام ظلّه العالی اتمام پذیرفت. سنه ۱۲۲۱». به گفته زمانی این ساعت از شمشیر زنگ بزرگی داشت که هفته‌ای یکبار کوک می‌شد. انطور که قدیمی‌ها تعریف می‌کردند صدای زنگ ساعت تا میدان توپخانه به گوش می‌رسید. در آن زمان ساعت این مسجد به همراه ساعت ساختمان شمس‌العماره و ساعت مسجد امام از جمله معدود ساعت‌های موجود در تهران بودند. بعدها ساعت بلدی در میدان امام خمینی (ره) و ساعت صحن حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) نیز به آنها اضافه شد. زمانی درباره معماری ویژه مسجد مشیرالسلطنه می‌گوید: «در ساخت این مسجد، از الگوی قرینه‌سازی استفاده شده است. شبستان مسجد در ضلع شمالی صحن است و ایوان‌ها و حجره‌ها دور تا دور حیاط قرار دارند. سقف مسجد گنبدی و ضربی است که به ستون‌های متعدد داخل مسجد تکیه داده است. وسط صحن، حوض مستطیل شکلی قرار دارد که در گذشته به شکل دایره بود. در گذشته این مسجد، کتابخانه، سقاخانه و آب‌انبار داشت. در ضلع جنوبی صحن، اتاقی است که روی دیوار آن کتیبه سنگی حجاری شده‌ای وجود دارد که اطراف آن تزیین شده است.

این روایت تهران را با اسکن این کیوآر کد ببینید.

این روایت تهران را با اسکن این کیوآر کد ببینید.

شکارگاه شاهان قاجار در سرخه حصار

حسن حسن‌زاده
روزنامه‌نگار

اراضی نزدیک به بوستان سرخه حصار که آخر هفته‌ها پاتوق گردشگران و طبیعت‌دوستان است، روزگاری شکارگاه شاهان قاجار بود. مظفرالدین شاه و ناصرالدین شاه با خدم و حشم خود در آبادی دوشان تپه جادر می‌زدند تا خرگوش و گاهی پلنگی خوش خط و خال نصب‌شان شود. شاهان قاجار به‌ویژه مظفرالدین شاه و ناصرالدین شاه شیفته شکار بودند. می‌گویند ناصرالدین شاه هر وقت که خلقت تنگ می‌شد، خدم و حشم دربار می‌دانستند که باید بساط شکار را برای سلطان صاحبقران فراهم کنند. شاه قاجار تفنگ بر دوش با کاروانی طولیل از خدم و حشم راهی شکارگاه‌های خود می‌شد. یکی از شکارگاه‌های محبوب او روستای «دوشان تپه» در شرق دارالخلافه بود که ناصرالدین شاه به هوای شکار خرگوش و گاهی هم پلنگ‌های خوش خط و خال

دومین نشست مرکز تهران‌شناسی همشهری برگزار می‌شود

طهران و نوروز

- آداب و رسوم استقبال از سال نو
- مراسم مختلف در تعطیلات عید
- و پاتوق‌های خاص در ایام نوروز

مهمانان نشست:
دکتر عباس قنبری عدیوی
مدرس دانشگاه و پژوهشگر
جواد انصافی
هنرمند تئاتر سنتی
کارشناس مجری:
نصرالله حدادی
تهران‌شناس

زمان: شنبه ۲۰ اسفند ساعت ۱۵ تا ۱۷
مکان: خیابان ولیعصر (عج)، نرسیده به چهارراه پارک وی، کوچه شهید قریب‌شیرینی (نورج)، شماره ۱۴، سالن جلسات

این روایت تهران را با اسکن این کیوآر کد ببینید.

نشستن فرش در چشمه ۸ هزار ساله

فریا روزبهانی
روزنامه‌نگار

نزدیک سال نو که می‌شد اهالی تهران قدیم به‌ویژه ساکنان ری، فرش‌های خود را به دوش گرفته و به چشمه‌علی می‌بردند و در آن می‌نشستند. تعداد فرش‌ها آنقدر زیاد بود که بعد از نشستن فرش‌ها تمام تپه‌های سنگی اطراف از فرش‌های رنگی پر می‌شد. آن طور که اهالی قدیمی ری تعریف می‌کنند فرش فروش‌ها و مردم تهران، قالی‌ها و قالیچه‌های خود را با این عقیده که آب این چشمه خاصیت دارد و فرش را تمیز و رنگ آن را پر جلا و روشن‌تر می‌کند، می‌نشستند. آنها فرش‌ها را روی بلندی کوه پهن می‌کردند تا خشک شود و شب جمع می‌کردند. کارشان هم آنقدر حساب و کتاب داشت که هیچ فرشی با فرش دیگری اشتباه نمی‌شد. غروب که می‌شد، هر کسی فرش‌هایش را به دوش می‌گرفت و به

